

Về Hưu

Vũ Thát

Vào đến sở, việc đầu tiên của tôi là gắn chiếc walkie-talkie mới được trang bị vào thắt lưng rồi đi một vòng kiểm soát tình trạng khiếm dụng của các máy in-chụp Xerox tối tân: bắt đầu từ tầng một lên đến tầng năm, mỗi tầng hai máy ở hai đầu. Hôm nay gặp may, không máy nào nổi đèn màu báo hiệu bị đứt cầu chì, bị kẹt, hết giấy, hết mực, tôi chỉ phải làm mỗi việc “châm” thêm ít giấy mới. Dư thì giờ, tôi ấn thang máy lên tầng chót, để ngắm lần cuối quang cảnh nên thơ. Hãng này trước đây đóng đô ở Maryland trong một tòa nhà ba tầng cũ kỹ, rồi nhờ làm ăn khấm khá nên dời qua tòa nhà sáu tầng mới xây này ở Virginia.

Tầng lầu trống trơn, thênh thang, sạch sẽ. Ánh nắng xuyên qua khung kính nhuộm màu xanh nhạt phản chiếu lên lớp gạch nhựa có vân nâu tỏa độ sáng mát mắt. Tuần tới một công ty xây dựng sẽ đến ngân vách, chia phòng sẵn sàng cho công tác quan trọng mới thăng thầu. Tôi bước tới đứng sát khung kính khoảng giữa. Bên ngoài, cả một phần không gian tuyệt đẹp. Nền trời biêng biếc làm nền cho vô số tòa nhà vươn cao như muốn len vào đám mây trắng vắt ngang. Gần hơn, một chiếc phi cơ đang chúc mũi xuống phi trường Dulles. Những dáng cây trụ lá không che kín con lộ 66 rộn ràng. Mặt đất thường là hoa cỏ đầy sắc màu giờ đây chỉ là những thảm tuyết trắng xóa, chói chang, mênh mênh. Chếch về phía phải, rất cận kề là tòa cao ốc bề thế mang biển SpringHill Suites Marriott, nơi mười hôm trước hãng mở tiệc mừng Giáng Sinh cho bốn trăm nhân viên trong một ballroom lộng lẫy. Về phía trái, nằm dọc con hương lộ mới mở là khu townhouse nghe đâu có đến ba trăm căn còn đang xây cất nhưng đã dựng biển ven đường đề giá bán từ 250 ngàn. Tôi giật mình. Đó là cái giá của căn single house tôi mua cách đây 7 năm, rộng hơn và tách biệt! Tôi mừng là mình đã... liệu mạng đúng. Liệu vì lúc nào cũng lo sợ chẳng may chỉ còn một đầu lương, thì liệu có thể trả nổi phần tiền vay còn dài đến 23 năm?

Thế mà, hôm qua vợ tôi quyết định tôi phải... về hưu. Bà ấy cho rằng từng một mình mười năm nuôi hai đứa con, nay đều đã thành gia thất, thì nay chỉ nuôi có mỗi... một đứa con nhằm nhò gì! Quyết định nghỉ việc xem ra dễ dàng nhưng mở lời với Sếp thì sao quá ngại ngùng. Phòng Dịch vụ đang bước vào giai đoạn vô cùng bận rộn. Trọn tầng lầu thênh thang này sắp được trang bị bàn ghế, máy móc, dụng cụ đúng chỗ, đúng lúc. Việc nặng nhọc thì đã có công ty chuyên môn nhưng cá nhân tôi là người trách nhiệm kiểm điểm phẩm chất, số lượng và cập nhật. Vậy mà tôi lại lạnh lùng quay lưng! Tiếng walkie-talkie reo khế. Tôi áp vào tai, bấm nút đáp “tôi nghe”. Sếp bảo cần gặp tôi ngay. Bình thường mà bị triệu hồi thế này là có vấn đề nhưng hôm nay thì tôi dừng đứng, còn hơn thế, lại thấy vui mừng: cơ hội tốt để mở lời.

Văn phòng của Sếp nằm cạnh Trung tâm dịch vụ ... của tôi, cùng ở tầng trệt. Sếp là Chủ nhiệm, vừa 35 tuổi còn độc thân, vui tính. Đối diện với giang san của chúng tôi là quầy tiếp đón và câu lạc bộ giải lao... Sếp đang đọc gì đó sau cái bàn bề bộn giấy tờ. Nghe tôi gõ cửa, Sếp ngẩng lên ngoắt tay. Tôi bước vào lên tiếng theo thói quen:

– Good morning Mr. White. How are you today?

Sếp chìa bàn tay da đen, vui vẻ:

– I am fine. You?

Tôi bắt tay Sếp, nói “not very good” rồi im lặng. Sếp mở to mắt nhìn tôi như nhận ra thứ ngôn ngữ tôi không dùng thường ngày. Ông mời tôi ngồi. Tôi ngại ngần thả người lên ghế. Sếp cười cười trước dáng điệu khác thường của tôi:

– Sao? “Không khá lắm” là sao?

Tôi vẫn không biết mở lời thế nào nên cười gượng:

– Ông muốn gặp tôi mà? Tôi có thể làm gì cho ông đây?

– À, tôi sắp có buổi họp. You ngồi đây thay tôi. Việc gì giải quyết được thì cứ làm, không thì lấy note! Đừng đi đâu.

Sếp nhìn đồng hồ, nghiêm giọng:

– Còn nửa tiếng nữa. Nào, có chuyện gì?

Tôi ngồi thẳng lưng làm như vị thế đó giúp tôi vào thẳng vấn đề:

– Mr. White, tôi ... tôi muốn xin nghỉ việc.

Sếp nhướn mày:

– Cái gì? Xin nghỉ việc? Nói lại xem.

Tôi cười gượng:

– Sếp nghe rồi mà!

Sếp vẫn nhìn tôi đăm đăm:

– Are you kidding, Mr. Phan?
– No, boss.

Sếp nhìn vào màn hình, tay lộp cộp gõ rồi ngả người vào lưng ghế, nhắm nghiền mắt. Bất ngờ Sếp chồm tới:

– Căn cứ vào năm sinh tháng đẻ của you thì phải hai năm nữa you mới đến tuổi về hưu...

Tôi lắc đầu:

– Chưa đến tuổi chính thức nhưng đã dư cho tuổi hưu non!
– Lãnh hưu non thì... có là bao! Còn đối với hãng, you làm việc đã được 7 năm, chỉ cần thêm ba năm nữa là you sẽ được hưu liễm mỗi tháng một ngàn. Nghỉ năm nay you chả được gì hết!

Vợ chồng tôi đã cân nhắc quyền lợi này. Số tiền đáng kể nhưng mạng sống còn quan trọng hơn. Ba năm đầu ngắn ngủi gì! Tôi nói:

– Rất cảm ơn gợi ý của boss, nhưng...
– Hằng ngày you vẫn thấy dăm ba nhân viên trên bảy mươi còn ngồi ở bàn của họ, mà you chỉ mới sáu mươi ba. Nghe tôi đi, ba năm nữa có là bao, thêm tiền hưu liễm, tiền an sinh xã hội cũng nhiều hơn...

Tôi cười đùa:

– Mr. White, ở đây ông là Sếp nhưng ở nhà là... vợ tôi! Bà ấy đã hạ lệnh, tôi không thể không nghe!

Sếp ngửa mặt, cười ngất:

– Thì ra là thế! Mừng là tôi chưa lấy vợ. Vậy thì ít nhất you cũng cho tôi biết lý do xin nghỉ...
– Tối thứ sáu, trên đường về, bị snow trơn trượt nên xe tôi hun đít xe trước.

Giọng Sếp ân cần:

– Mừng thấy you vô sự. Xe ra sao?
– Hai xe trầy sơ sơ thôi, bên kia không đòi bồi thường. Nhưng bà vợ tôi cho rằng tôi... già rồi, phản ứng bắt đầu chậm chạp mà đường đến hãng thì quá xa, mùa bão năm nay thì mới bắt đầu, làm thêm thì còn chịu thêm ba mùa bão nữa. Bà ấy sợ!

Sếp lắc đầu:

– Các bà bao giờ cũng lo xa! Tôi biết you là good driver! Hãy tiếp tục đi làm, tôi thích you và tôi cần you.

Tôi ngẫm nghĩ mà tức cười. Cái hãng trước, tôi làm 10 năm, muốn làm tiếp thì họ khuyên nên nghỉ và cho tiền nghỉ! Ngược lại, cái hãng này, tôi tự xin nghỉ thì lại cố giữ làm thêm. Tôi hít một hơi dài:

– Mr. White, ông thật tốt với tôi. Nhưng... xin chân thành cảm tạ nhã ý của ông.

Sếp gục gặc:

– Thì đành! Vậy theo thông lệ, hãng cần hai tuần để tìm người thay thế. Trong hai tuần đó, chúng ta xúc tiến thủ tục nghỉ việc. You cần gì thì chốt nữa gặp lại. Bây giờ thì tôi phải đi. Cảm ơn nhiều.

Nói là làm thủ tục nhưng thật ra chẳng có gì nhiều khê. Cũng vẫn là phần vụ thường ngày, là giám sát và điều hành các ban thuộc quyền, nay chỉ thêm việc huấn luyện người thay thế. Rất hên, anh chàng thay thế không ai khác chính là người phụ tá nên cũng không mất nhiều công sức, thì giờ.

Tuần lễ đầu, tôi dành để hướng dẫn việc điều hành và phân phối văn thư, tiếp liệu. Tuần kế tiếp là huấn luyện cách in ấn các cảm nang tác vụ của nhiều hãng xưởng, cơ quan. Những lúc thư thả ngồi trong căn phòng có máy điều hòa ấm áp, tôi không thể không kiểm điểm lại đời mình. Cuộc đời lên voi xuống chó, từ địa ngục qua thiên đường... Vừa tới hồi thối lai thì gặp nhiều may mắn lạ thường.

Vượt biên thì hoàn toàn suôn sẻ. Vợ vẫn đợi chờ sau 10 năm ly cách. Có ngay việc làm khi đến Mỹ. Làm được 9 năm thì “được” buyout với phúc lợi hằng tháng đủ sống đến tuổi về hưu non 62. Xin vào làm hãng mới thì được ban cho chức vụ cao hơn, lương bổng nhiều hơn. Cái may mắn gần đây nhất là được làm bạn vong niên với một “đồng nghiệp” khá ái.

Vào giờ ăn trưa, vừa cầm muỗng sắp mức cơm thì tôi chợt nghe giọng nhỏ nhẹ, lịch sự:

– May I sit with you.

Tôi trả lời như máy:

– Sure!

Tôi nhìn khay thức ăn vừa được đặt lên bàn trước khi ngược nhìn chủ nhân. Cô nàng nở nụ cười tươi, chìa tay:

– Hi! My name's Juliet, Juliet Basilio.

Tôi vươn tay nắm lấy bàn tay mềm mại ở tuổi 23, nói theo kiểu Mỹ:

– Call me Dat.

Đợi cô an vị, tôi nói:

– Rất vui được gặp Juliet. Còn Romeo đâu?

Ánh mắt cô rục lên theo nụ cười:

– Romeo chết rồi!

– Thế sao Juliet còn ngồi đây?

Cô bật cười giòn:

– Ngu sao mà chết theo!

Tôi gật đầu tán thưởng. Rồi chúng tôi cùng cầm cốc với thức ăn. Một lúc, cô lên tiếng trước:

– Tôi đang sống hạnh phúc với cha mẹ và người yêu ở New York thì bất ngờ khám phá ra người tôi yêu không chung thủy. Thành ra đành bỏ New York về đây một mình. Còn ông, dân châu Á, sao có mặt tại Mỹ?

Tôi nhìn cô, thấy ánh mắt chân tình, nên đành vấn tất cho phải phép:

– Chúng tôi đến từ Việt Nam, ty nạn chính trị...

– Tại sao ty nạn chính trị?

Tôi lắc đầu:

– Có thật cô muốn biết?

Cô mỉm cười:

– Nói thật lòng, cách ông nói chuyện và số tuổi của ông gợi tôi nhớ đến ba tôi. Tôi chợt có ý nghĩ nếu mỗi ngày được nói chuyện với ông hẳn sẽ giúp tôi đỡ nhớ ba tôi.

Tôi lặng lẽ nhai cơm, lắng nghe phản ứng từ những lời đột ngột. Juliet lại nhỏ nhẹ lên tiếng:

– Ông đã làm gì mà phải ty nạn chính trị?

– Chuyện dông dài, chắc không thích hợp với tuổi của cô.

– Đó là câu hỏi vừa tò mò vừa quan tâm về chuyện xảy ra cho một người quen thân. Tôi phải làm sao để chứng tỏ là tôi thực sự muốn biết?

– Tôi cũng tò mò muốn biết ba cô làm gì, mẹ cô làm gì?

Juliet đáp không chút do dự:

– Ông ấy là sĩ quan Hải quân. Còn mẹ tôi là chuyên viên Marketing, là nghề mà tôi bắt đầu từ hôm nay, ở đây. Ba tôi gốc Ý, mẹ Pháp. Cũng dân nhập cư...

Tôi buột miệng:

– Chà! Nghe thật là vui. Không ngờ tôi từng là đồng nghiệp của ba cô.

Buổi kết bạn giản dị nhưng gắn bó. Cứ đến buổi ăn trưa là chúng tôi gặp nhau, nói chuyện trên trời dưới biển, văn nghệ văn gừng... Sếp và vài nhân viên nói tôi tốt số và nhắc nhở đừng để mất việc làm, tan nhà nát cửa! Tôi nói cô ta còn kém tuổi hơn các con của tôi, chẳng qua là cơ hội để luyện tiếng Anh. Vậy mà đã ba năm rồi. Không còn bao lâu nữa những bữa ăn vui vẻ chấm dứt. Có cần báo cho cô nàng biết ngay hôm nay không? Ngẫm nghĩ, tôi thấy đợi tới bữa trưa cuối cùng, tạo một bất ngờ như ngày mới gặp. Rồi coi như chưa từng gặp!

Nhưng bất ngờ chưa kịp trao thì tôi lại nhận trước! Vào chiều thứ sáu, toàn bộ đồng nghiệp Phòng Dịch Vụ kéo tôi đi nhậu chia tay. Chỗ nhậu là một nhà hàng tôi chưa từng bước chân dù đôi lần nghe nhân viên tán tụng tính hấp dẫn của nó chỉ cách hãng 10 phút. Một chữ nổi màu vàng nghệ HOOTERS nằm bệ thế rục rờ trên một tấm bảng cùng màu chạy dài suốt mặt tiền nhà hàng. Vừa bước qua cửa, nhạc xập xình và độ ấm áp nghe thật dễ chịu. Hình ảnh đầu tiên làm tôi choáng mắt là các cô chiêu đãi trẻ trung hấp dẫn. Tất cả mặc

đồng phục, quần màu da cam cũn cỡn bó sát núi đồi; áo thun trắng ba lỗ, lồ lộ vú vê. Phần áo bên trái in hình con cú đen với hai mắt tự O của thương hiệu HOOTERS thay cho cặp mắt cú vọ như cặp mắt của tôi lúc này. Còn đang lơ ngơ thì một cô chiêu đãi bước đến niềm nở chào hỏi và hướng dẫn tiến sâu vào bên trong. Khách hàng đông nghẹt đa số là đàn ông ở tuổi trung niên. Lớp tuổi của tôi xem ra ít hơn tổng số hiện hiện của các bà.

Quán được thiết kế đẹp mắt. Chiếm một khu rộng ngay giữa nhà là cái bar rượu và bếp. Ngay trên kệ bày rượu mẫu, ba cái TV rộng lớn gắn sát trần đang chiếu những màn thể thao khác nhau. Các màn hình tương tự đặt vòng quanh vách ngoài cùng. Vách là những mảnh thông với những gân nổi tự nhiên. Sàn lót gỗ có vân đánh bóng. Bàn ghế được đặt chạy vòng theo quầy, xen lẫn những cột trụ chống đỡ mái nhà. Sự sắp xếp khéo léo giúp thực khách ngồi nơi nào cũng xem được chương trình thể thao mình ưa thích.

Nhờ đặt bàn trước, mười tám người của Phòng Dịch Vụ – mười bốn ông, bốn bà – chiếm 3 bàn ở nửa cánh trái. Chưa kịp ngồi thì có nghe tiếng reo từ phía quầy rượu:

– Hello Ron, hello Dat.

Người gọi là Rick Townsend, vị Sếp mà bảy năm trước đã phỏng vấn và nhận tôi vào làm ngay sau tôi bị hãng cũ cho nghỉ việc. Cuộc phỏng vấn lôi ra chúng tôi từng có nửa năm là chiến hữu. Thời đó, năm 1969, Sếp là thủy thủ của một Giang đoàn thuộc Task Force 116 còn tôi là sĩ quan “on-the-job training” để tiếp nhận chỉ huy Giang đoàn này. Ba mươi năm sau, Rick trở thành Sếp tôi. Hẳn chính nhờ sự hội ngộ tình cờ này mà tôi được mướn với nhiều đặc lợi. Khi Rick được thăng chức chuyển lên tầng trên, chỉ đôi khi chúng tôi mới gặp lại nhau. Sếp cũ nồng nhiệt siết tay tôi:

- Nghe tin bạn ta về hưu, chúc mừng, chúc mừng. Tôi thì vài năm nữa. Tuy vậy, chúng ta vẫn có dịp gặp nhau. Đây là hậu cứ Ron và tôi đóng đô xem football mỗi chiều thứ sáu. Có dịp, bạn ta cứ đến...

Tôi gật bừa rồi đi từng bàn bắt tay cảm ơn từng nhân viên đã giúp tôi hoàn thành trách vụ. Trở về bàn, tôi được cho ngồi giữa, hai Sếp đen trắng tả phù hữu bật. Sau một lúc “dô dô” cùng cười đùa, Rick Townsend rừ rừ gợi lại chiến trường xưa. Còn Ron White thì kể chuyện tiểu lâm với ba nhân viên đối diện...

Thỉnh thoảng tôi nhìn quanh và để ý sự kiện bất thường. Hầu như mọi người đều bận rộn với chuyện trò hoặc theo dõi các trận đấu Football mà quên đi sự hiện diện của các nàng Hooters nóng bỏng. Không ai quan tâm đến cái giá bia, rượu, món nhậu vốn đã cộng thêm chi phí dòm ngó. Ý chừng là họ đã quá quen, không nhìn vẫn thấy! Các nàng còn tinh mắt hơn, hể thấy ai cạ ly đầy là rót đầy ly cạ. Nhân lúc chờ cô chiêu đãi mang thêm ly đầy, Ron bắt chọt nghiêm giọng:

- Nè, tôi có thắc mắc muốn hỏi lâu rồi mà chưa có dịp. Trước khi chia tay, bạn ta vui lòng chỉ cho cái bí kíp... mua nhà! Bạn là nhân viên mà làm chủ ngôi nhà, lại là nhà single house ngon lành; còn tôi là boss, vẫn phải ở nhà mướn! Nhất định phải có bí kíp!

Tôi quay nhìn Ron, không tin là thật. Rick cười:

- Hẳn nói thật đó! Tôi cũng có nhà nhưng nhờ... vợ giàu!

Tôi phân vân không biết có nên ... chỉ dẫn không! Tôi vẫn nghĩ Ron có ẩn ý nào đó. Boss là Mỹ chính gốc, tốt nghiệp đại học, đúng ra tôi mới phải là người đặt câu hỏi. Tôi giả là:

- No kidding!

Ron nằng nặc:

- Tôi biết là you có bí kíp. Chỉ cho tôi đi, tôi không tố cáo đâu!

Tôi gật mình. Thì ra cái từ “bí kíp” ẩn ý là thế. Sự thể đến mức này thì không nói không xong:

- Chả có gì gọi là bí kíp! Ai có việc làm cũng đều mua được nhà, nếu muốn. Rất... hợp pháp! Đành rằng tùy tiền lương, nhưng căn bản vẫn là phải có tiền “down”; tiền down càng nhiều càng dễ mướn tiền, lại vừa đỡ phải trả thêm tiền bảo hiểm món nợ mướn! Nên bắt đầu với căn Townhouse, rồi năm ba năm sau, lương tăng, bán townhouse mua single house.

Ron gật đầu:

- Vấn đề là lấy đâu ra tiền down?
- Rất dễ! Bằng cách... để dành!
- Không đủ xài thì lấy đâu để dành!
- Xài thì bao nhiêu cho đủ! Vợ chồng tôi có nhà là vì chúng tôi... dám để dành!

Ron cười, nghi ngờ. Tôi nhìn Rick xem ông có góp ý gì chẳng thì chọt nhận ra đây là cơ hội chót để tỏ lòng biết ơn Rick. Tôi quay qua ông:

- Mr. Townsend, nhân nói chuyện mua nhà, tôi xin nêu một sự thật mà chắc ông không biết: nếu không được ông thu nhận vào hãng này, chắc chắn là vợ chồng tôi còn lâu mới được làm chủ căn single house. Sự giúp đỡ của ông thật lớn...

Rick xoa tay, nói bằng tiếng Việt giọng Mỹ:

- Bỏ đi tám!

Tôi đưa ngón tay cái, cười đắc ý. Đó là nhóm từ lính Mỹ từng thích thú dùng vào thời gian hoạt động trên kinh Đồng Tiến. Ron sốt ruột hỏi thúc:

- “Dám để dành” là sao?
- Người Việt Nam chúng tôi có thành ngữ “An cư, lạc nghiệp”. Căn nhà là ưu tiên, bằng mọi giá phải có! Còn muốn để dành thì nhớ câu này: “Cơm nhà, quà vợ...”
- Hãy nói rõ hơn.
- Đây là kinh nghiệm cá nhân. Cứ làm thử một tháng, một tháng thôi. Sau một tháng, nếu thấy việc để dành... cũng không khó thì để dành tiếp...

Thấy Ron thành thật lắng nghe, tôi đổi giọng nghiêm trang:

- Bí kíp là đây. Thứ nhất, mỗi ngày đi làm mang theo phần ăn trưa, tuyệt đối tránh xa food machine và food counter. Nước uống thì đã sẵn có trà, cà phê free. Thứ hai, không xài phí bậy bạ, nhất là không để mang nợ credit card, với tiền lời ngất ngưỡng. Và cuối cùng, giảm tối đa đi ăn nhà hàng và nghỉ hè tốn kém.

Ron nhăn trán một lúc rồi gật gù. Tôi khuyến khích:

- Muốn mua nhà sớm, boss nên cưới vợ. Nếu boss chịu, tôi giới thiệu cô Juliet Basidio cho boss.
- Juliet Basidio? Chà, còn gì bằng. Lâu nay cũng tính làm quen. OK, xin nhờ you mai mối.

Tôi ghé vào tai Ron thì thầm:

- Cô nàng đang nghe tôi để dành tiền... Còn boss, muốn được vợ trẻ đẹp, muốn có nhà ngon lành, thì từ nay đừng bèn mảng đến... HOOTERS!

Buổi ăn trưa đầu tuần cuối cùng, vừa bước vào câu lạc bộ tôi đã thấy Juliet ngồi sẵn ở bàn. Thường thì cô nàng đến sau tôi. Chào hỏi xong, thay vì như thường lệ bắt đầu bằng một câu đùa, Juliet cứ ngồi cúi mặt nhìn hộp thức ăn. Tôi ngưng nhai miếng thịt ram, ân cần hỏi:

- Cuối tuần gặp chuyện không vui? Nói ra cho khỏe!

Mãi lúc lâu, cô nàng mới lên giọng trầm buồn:

- Bởi vì cuối tuần cháu không được mời dự tiệc Hooters!

Tôi nghe một cảm giác lạ lan khắp người. Vậy là Juliet đã biết tôi sắp nghỉ việc.

- Sao bác lại giấu cháu? Lẽ ra cháu phải là người biết sớm nhất...

Tôi ráng nở nụ cười:

- Bác thấy báo trước hay báo sau rồi cũng chia tay thôi! Thành ra bác dự trù vào ngày cuối.

Juliet lại ngồi im, đáng ừ ừ. Tôi e dè ướm lời:

- Chuyện cũ đã ba năm rồi, hãy quên đi. Từ ngày mai cháu sẽ ăn trưa với một người trẻ tuổi tài hoa. Bác tin là người đó sẽ mang nhiều niềm vui cho cháu hơn là với ông già như bác. Nếu tình yêu đến, thì dĩ nhiên là thích thú hơn tình bạn.

Juliet bỗng tỏ ra bẽn lễn:

- Ở hăng, cháu cần tình bạn của bác. Còn ở nhà thì bây giờ cháu đã có tình yêu mới! Làm bạn với người trẻ, chỉ gặp rắc rối chứ không vui...

Tôi ngả người tựa lưng ghé chờ giải thích. Cô cười ngượng ngùng:

- Cháu có... Romeo mới lâu rồi nhưng sợ bác cười nên giấu. Nhà hần cùng tiểu bang Maryland với bác. Chúng cháu đang bàn làm đám cưới. Từ nay đến cuối tuần, bác vui lòng trao dần cho cháu những bí quyết đã giúp bác và bác gái giữ được hạnh phúc suốt 40 năm. Cháu sẽ gửi bác thiệp mời. Bác hứa tới dự nghe.

Tôi kêu khổ thầm. Hết bí kíp rồi tới bí quyết. Bí quyết thì cũng giản dị như bí kíp thôi. Có điều tôi sẽ ăn làm sao nói làm sao với Ron đây! Thấy tôi trầm ngâm, không ừ hừ, giọng Juliet lo âu:

- Bác sao vậy? Bác không mừng cho cháu sao?

Khi chuông đánh thức báo 6:30 sáng, ý nghĩ đầu tiên bật lên kèm theo niềm sáng khoái: hôm nay là ngày cuối cùng trả nợ áo cơm! Việc bàn giao đã hoàn tất hôm qua, hôm nay chỉ vào để nhận giấy tờ nghỉ hưu chính thức. Rồi sẽ chẳng bao giờ còn phải dậy sớm, phải lo âu công việc, phải bon chen trên các ngã đường xe cộ ngổn ngang. Ta bắt đầu những năm tháng thanh thoi với thơ túi rượu bầu. Cơm sáng khoái lan đi, tỏa ra rồi... vụt tắt.

Ta thì khỏe rồi, nhưng còn... người bạn đời? Tội nghiệp cho bà xã. Vẫn phải dậy sớm thức khuya. Vẫn data entry từ sáng tới tối. Trẻ tuổi có khi là một thiệt thòi. Bà ấy còn phải “cày” thêm... 10 năm nữa. Trừ phi chứng

khoán tặng phi mã! Mười năm, ôi mười năm! Mười năm bà ấy từng đơn thân xử người vất vả nuôi con. Rồi nay lại thêm mười năm vừa đi làm vừa hầu hạ ông chồng nằm nhà...! Không, không thể biếng nhác được. Ta nên có... cử chỉ đẹp. Mỗi ngày vẫn phải thức cùng vợ, phải cùng cà phê cà pháo, rồi đưa đưa nàng đến sở, đón nàng trở về. Làm được thế thì thêm lợi nhuận. Bán bớt một chiếc xe, đỡ tốn tiền xăng, bảo hiểm. Nghĩ ra điều này, tôi bật khỏi giường đi nhanh ra bếp để khoe khoang...

Bà ấy còn đang ngồi ăn sáng, ngạc nhiên nhìn tôi:

– Tưởng anh còn ngủ. Ngày chót mà...

Tôi cười gượng:

– Ngày chót, càng cần nên đến đúng giờ... cho đẹp! Và từ ngày mai...

Tôi ngưng nói. Không, không nên nói bây giờ. Phải biết dành dụm cả ngạc nhiên.

Vào đến sở trình diện Sếp. Sếp vui vẻ mời ngồi, rồi nhắc chiếc bao thư lớn ở góc bàn trao tôi:

– Văn kiện nghỉ việc đầy đủ trong bao thư. Thành thật chúc mừng. Tuy nhiên, trước khi ra về vĩnh viễn, làm ơn giúp tôi một việc, việc chót. Tôi có buổi họp từ giờ đến trưa. You ngồi vào chỗ tôi, thay tôi giải quyết mọi việc, đừng bỏ đi đâu...

Tôi mừng, vì như vậy tôi cũng còn dịp chót ăn trưa với Juliet. Trưa hôm qua tôi đã nói lời từ giã. Tôi vào computer, mở email gửi tin nhắn cho cô nàng, rồi xem tin tức chứng khoán...

Giữa trưa, Sếp trở lại vui vẻ tuyên bố ông Chủ tịch đang chờ gặp tôi. Tôi nghe mà tỉnh người và ít nhiều xúc động. Chỉ là một nhân viên cỏ xanh mà cũng vinh dự được Chủ tịch ưu ái tiếp kiến giã từ. Tôi đi cạnh Sếp lên thang máy mà tưởng như mình đang lên mây. Nhưng sao thang máy không dừng ở lầu một, nơi đặt văn phòng Chủ tịch mà vẫn tiếp tục lướt qua. Cũng không dừng ở tầng hai thuộc bộ phận tồn trữ dữ liệu cho các ngân hàng, tầng ba của phòng chuyển ngân và thanh toán lương bổng cho nhân viên các hãng xưởng, tầng bốn và năm rất hạn chế xuất nhập, nghe đâu chuyên về thảo chương cho Bộ Quốc Phòng. Gần đến tầng chót, thang máy chậm lại. Sao gặp Sếp ở tầng này? Cửa thang máy chưa mở hết tôi đã choáng váng nghe tiếng hô đồng loạt của một rừng người trước mặt:

– Happy retirement!

Tôi chợt hiểu và nhận ra ngay hai khuôn mặt nổi bật giữa đám đông: Ông Chủ tịch hãng và Bà Chủ tịch Điều Hành. Sếp đẩy lưng tôi, nhắc tôi tiến đến trước họ. Cả hai lần lượt bắt tay chúc tụng: "*Happy retirement! You deserve it!*" Đám đông vỗ tay vang dội. Tôi đã từng dự nhiều surprise party ở hãng cũ, vẫn cho rằng chỉ bày vẽ chứ có gì đáng ngạc nhiên, nhưng giờ thì chính tôi ngạc nhiên thực sự và thấm hiểu ý nghĩa... Ông Chủ tịch mời mọi người chọn thức uống. Rồi ông kêu gọi cùng nâng ly. Thức ăn chọn lọc được mang từ nhà hàng láng giềng Marriott. Tôi hòa vào đám đông, ăn uống cười giỡn. Thỉnh thoảng bắt tay vài người quen mặt không biết tên. Lại thêm cả nhân viên tôi chưa gặp lần nào. Một số cô thì áp má tôi nồng nhiệt kể cả cô bạn thân thương Juliet. Cô nói khẽ: "*I'll miss you*".

Nửa giờ sau, tôi được mời nhận quà. Ông Chủ tịch đích thân trao hộp quà đầu tiên. Tôi mở ra. Đó là tấm biển đồng khắc mấy hàng chữ xanh với phù hiệu hãng ở cuối. Tôi nâng tấm biển hướng về đám đông, quét chậm chậm từ trái qua phải rồi xoay ngược lại, đọc to: "*Presented to Đạt Phan in honor of Your Retirement from Data Network, Co.*" Tôi nghe nhiều tiếng reo tán thưởng. Bà Chánh Văn phòng trao những món kế tiếp, xưng tên người tặng: đó là chiếc áo lạnh, chiếc túi du lịch in tên hãng, khăn quàng cổ, đôi găng tay, chiếc đồng hồ để bàn, chiếc nón lười trai có hàng chữ thêu kim tuyến USS Harry S. Truman nằm trên phù hiệu và số tàu CVN 75. Tôi đưa mắt kiếm tìm Juliet. Từ giữa đám đông, Juliet giơ tay cao, vẫy vẫy. Tôi vẫy vẫy chiếc mũ, nói bằng đôi môi: "*Thank you*".

Cuối cùng là những món quà công kênh của 2 boss cũ và mới: các dụng cụ làm vườn. Tôi thích thú vì mình bị lừa mà không ngờ. Trong bữa nhậu tại Hooters, họ đã hỏi tôi thích làm gì trong tháng năm dài hưu trí và tôi bảo tôi thích làm vườn. Tôi nhìn Rick và Ron ra dấu cảm ơn. Nhận cái cốc, cái xẻng mà vừa thấy vui vừa thấy đau. Cũng những món đó, gần ba mươi năm trước, trên chính đất nước của mình, những người được gọi là đồng bào đã trao cho chúng tôi, nhằm buộc phải lao động khổ sai!

Tôi cảm máy vi âm, mắt quét nhìn vào đám đông, nhìn Rick và Ron và Juliet, rồi dừng mắt vào nhóm lãnh đạo:

– Thừa nhệ vị chủ tịch, thừa các bạn. Tôi chân thành cảm tạ nước Mỹ đã cho gia đình tôi chốn dung thân. Xin đa tạ hãng Data Network cho cơ hội gia đình chúng tôi cuộc sống no ấm. Và xin đặc biệt cảm ơn

lòng ưu ái đặc biệt của vài bạn dành cho tôi. Tôi sẽ không bao giờ quên quý vị. Năm mới chúc mọi người hạnh phúc. Xin từ biệt!

Tôi vừa dợm bước thì cánh tay bị ghì lại. Bà Chủ tịch Điều hành trao tôi một phong thư đồng thời công bố trong bao thư là phần thưởng của hãng đền đáp 7 năm tôi tận tụy. Đó là hai vé phi cơ và chi phí một tuần tận hưởng Bahamas. Tiếng trầm trồ, xì xào. Tôi chưa biết đáp lời ra sao thì cánh tay Bà choàng qua vai tôi và tiếng nói vang khắp phòng:

– Ông Phan, tất cả chúng tôi có một yêu cầu cuối cùng với ông. Vui lòng thực hiện tối đa!

Tôi sửng người đứng lặng đợi chờ. Mọi người đều ngạc nhiên hướng về Bà Điều hành. Tôi chột lo ngại bà yêu cầu tôi ở lại thêm một thời gian, tiếp tay trang bị hoàn tất tầng lầu này. Họ dám câu giờ lắm! Tôi không biết sẽ phải phản ứng thế nào. Chắc là khó chối từ! Chờ khi gian buồng lặng im phăng phắc, bà cất cao giọng:

– Enjoy your retirement!

Vũ Thất
(Maryland 2004)